

ILOMANTSI

Kuulutus

(Kaivoslain 166 §:n 2 momentin perusteella julkaistava tieto)

Asia Valitus kaivoslain mukaisesta varauspäätöksestä

Valittaja Osuuskunta Lumimuutos

Päätös, johon haettu muutosta

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston antama päätös 7.6.2024, lupatunnus ML2017:0071.

Valittaja on vaatinut päätöksen kumoamista ja malminetsintäluvan hylkäämistä. Kaikki malminetsintään ja kaivostoimintaan liittyvät toimet on kohdistettava pois alueella sijaitsevalta kiinteistöltä. Luvan saajan Endomines Oy:n on selvitettävä, miten osana Koitajoen ennallistamistoimia yhtiö aikoo osallistua elinympäristöjensä suojeluun ja ennallistamiseen aiheuttamansa haitan vuoksi.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja päätös

Itä-Suomen hallinto-oikeus hylkää valituksen. Hallinto-oikeus jättää tutkimatta aiempiin lupamenettelyihin ja aiemmin myönnettyihin lupiin kohdistuvat vaatimukset ja vaatimuksen, joka kohdistuu olemassa olevasta kaivostoiminnasta aiheutuneiden haittojen ennallistamiseen.

Jäljennös päätöksestä sekä valitusosoitusohje pidetään yleisesti nähtävänä Ilomantsin kunnanviraston palvelupisteellä viraston aukioloaikoina 8.4. – 9.5.2025.

Ilomantsissa 8.4.2025

ILOMANTSIN KUNNANHALLITUS

08.04.2025

Dnro 1395/03.04.04.04.33/2024

Asia Kaivostoimintaa koskeva valitus

Valittaja Osuuskunta Lumimuutos

Luvanhakija Endomines Oy

Päätös, josta valitetaan

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 7.6.2024 ML2017:0071

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on jatkanut Endomines Oy:lle myönnetyn malminetsintäluvan nimeltä "Nenäsuu" voimassaoloa lupatunnuksella ML2017:0071.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetty edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Tässä malminetsintälupapäätöksessä annetut tarpeelliset tarkentavat lupamääräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi perustuvat kaivoslain 51 §:ään.

Malminetsintäluvan nojalla luvanhaltijalla on oikeus omalla ja toisen maalla tässä luvassa mainitulla alueella tutkia geologisten muodostumien rakenteita ja koostumusta sekä tehdä muita kaivostoimintaa valmistelevia tutkimuksia ja muuta malminetsintää esiintymän paikallistamiseksi sekä sen laadun, laajuuden ja hyödyntämiskelpoisuuden selvittämiseksi sen mukaan kuin tässä malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään. Malminetsintälupa ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen.

Malminetsintälupa on voimassa tällä päätöksellä enintään kolme vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

--

Malminetsintäalueen pinta-ala on noin 27 hehtaaria. Lupa-alue sijaitsee Ilomatsin kunnassa. Alueen tarkempi sijainti ja rajat ilmenevät tähän päätökseen liitetystä lupakartasta. Lupa-alueesta on rajattu pois tiedossa olevat esteet. Malminetsintää ei saa suorittaa tällä luvalla eikä jokamiehenoikeudella 150 metriä lähempänä asumiseen tai työntekoon tarkoitettua rakennusta,

yskityistä pihapiiriä tai erityiseen tarkoitukseen otetuilla alueilla. Jokamiehen oikeuksiin kuuluvalla liikkumisella ei myöskään saa aiheuttaa haittaa tai häiriötä muille ihmisille tai luonnolle.

Hakijalle on myönnetty aikaisemmin hakemuksen kohteena olevalle alueelle valtaus 8760/1. Alueelle on myönnetty kolmen vuoden jatkoaika vuonna 2018 malminetsintälupana ML2017:0071. Tämä lupa jatkaa edellä mainitun malminetsintäluvan voimassaoloaikaa kolme vuotta.

Malminetsintälupa-alueella ei sijaitse suojelualueita, suojeluohjelma-alueita tai valtakunnallisesti merkittäviä tai suojeltuja maisema-alueita. Alueella on voimassa Pohjois-Karjalan 2040 maakuntakaava. Alueella ei ole yleiskaavaa eikä asemakaavaa.

Alueen geologisen malmipotentialiin sekä hakijan suorittamiin tutkimuksiin ja tuloksiin perustuen hakija otaksuu alueella olevan kultaa (Au).

Päätöksessä on annettu muun ohella seuraavat yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset (velvoitteet ja rajoitukset).

1. Määräys malminetsintätutkimusten sallituista ajankohdista ja menetelmistä sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista

Tämän malminetsintäluvan nojalla on sallittua suorittaa seuraavia malminetsintätoimenpiteitä ja soveltaa seuraavia malminetsintämenetelmiä:

1. Geofysikaaliset ja geokemialliset tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät
2. Koneellisesti tehtävät maaperä- ja kallioperänäytteenotto (moreeni-, ura- ja pistenäytteet, kairaus)
3. Tutkimuskaivannot ja tutkimusojat

Perustelut: Hakija on esittänyt hakemuksessaan nämä menetelmät ja kaivosviranomaisen arvioi ne tarpeelliseksi ottaen huomioon kohteella tehdyt aikaisemmat tutkimukset. Jotta mahdolliselle jatkoluvalle edellytetty vaade tehokkaasta malminetsinnästä toteutuu, tässä lupamääräyksessä tarkoitettujen toimenpiteiden tulee olla pääosin suoritettuina.

--

4. Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta

Malminetsinnästä tässä luvassa sallituilla menetelmillä (lupamääräys 1, menetelmät 1–3) ei synny kaivannaisjätettä. Malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki 13 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 3 §.

5. Määräys ilmoitusvelvollisuudesta koskien malminetsintäalueen maastotöitä ja rakennelmia

Malminetsintäluvan haltijan on hyvissä ajoin etukäteen ilmoitettava kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille sekä näihin rinnastettaville ja muille oikeudenhaltijoille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista.

Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava maastotöistä toimialallaan yleistä etua valvoville viranomaisille:

- Tukesille,
- toimivaltaisen Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ympäristövastuualueelle,
- Metsähallitukselle.
- Mikäli lupa-alueelta löydetään tutkimusten yhteydessä muinaismuistolaissa tarkoitettuja kohteita, tulee luvanhaltijan toimia siten kuin muinaismuistolaissa todetaan ja ilmoittaa löydöksistä viipymättä Museovirastolle tai alueelliselle vastuumuseolle (Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo).

--

6. Määräys malminetsintäalueen koon pienentämisen aikataulusta

Kaivosviranomainen ei näe tässä vaiheessa tarvetta malminetsintäalueen pienentämiselle. Tutkimuksia voidaan pitää perusteltuna koko ML2017:0071 alueella. Jos luvan haltija haluaa pienentää voimassa olevaa malminetsintäilupaa tai luopua siitä kokonaan, tulee luvan haltijan tehdä ilmoitus joko osittaisesta tai koko malminetsintäalueen raukeamisesta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 11 §, 51 §, 67 §). Otettaessa huomioon alueen koko, tutkimussuunnitelma ja sen perustelut, sekä seikka, etteivät luvassa sallittavat malminetsintätoimet nykyisen aluerajauksen sisällä estä tai vaikeuta olennaisesti muita alueeseen kohdistuvia käyttötarpeita, voidaan tutkimuksia pitää perusteltuna koko alueelle.

7. Määräys vakuuden asettamisesta

Tähän malminetsintäluvaan ML2017:0071 on määrätty lupakohtainen yksilöity 2 000 euron suuruinen vakuus 5.12.2018 annetussa päätöksessä, eikä vakuuden nostamiselle ole olemassa perusteita. Olosuhteet ja asiaan vaikuttavat seikat ovat pysyneet vastaavina. Vakuus on asetettu pankkitalletuksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain 15 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan korvaamista sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten. Tässä malminetsintäluvassa määrätty vakuus on asetettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun malminetsintäluva on tullut lainvoimaiseksi, luvanhaltijan malminetsinnästä mahdollisesti aiheutuvaa vahinkoa, haittaa tai muuta kaivoslaissa mainittua velvoitetta varten pankkiin avatulle vakuustalletustilille. Kaivoslain 73 §:ssä tarkoitettu luvan siirto ei vapauta vakuutta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki 107, 109, 110 ja 111 §. Vakuus asetetaan kaivosviranomaisen arvion perusteella, joka perustuu malminetsintäalueilla suoritetun valvontatyön kautta saatuihin havaintoihin. Valvontahavaintojen perusteella tyypillisimpien malminetsintäalueilla sattuvien vahinkojen suuruusluokka on linjassa tässä luvassa määrätyn vakuuden kanssa. Kaivosviranomainen on arvioinut toiminnan laatua ja laajuutta (lupamääräys 1), toiminta-alueen erityispiirteitä sekä luvassa säädettyjä velvoitteita lupamääräykset huomioiden ja päätenyt määrättyyn vakuuteen. Luvassa sallitut geofysikaaliset ja geokemialliset tutkimusmenetelmät tai maaperä- ja kallioperänäytteenotto tai tutkimusajat eivät aiheuta merkittävää vahinkoa ympäristölle tai luonnolle, kun tutkimustyö suoritetaan lupamääräyksiä noudattaen. Malminetsinnästä johtuvia tyypillisiä maanomistajalle aiheutuvia vahinkoja ovat lähinnä yksittäiset puustovahingot. Luvassa on kielletty luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen lajien vahingoittaminen tai vaarantaminen. Mikäli alueella on sellaisia, niitä varten on annettu tarkat rajoitukset. Lähtökohtaisesti luvanhaltijan urakoitsijoilla on erillinen vastuuvakuutus tutkimustoimissa aiheutuneita ennakoimattomia vahinkoja varten. Kaivosviranomainen harkitsee luvan siirron tai muuttamisen yhteydessä, onko vakuuden suuruutta tarkistettava.

8. Määräykset malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa kiellettyä seurausta

Malminetsintä sekä malminetsintäalueella liikkuminen ja muu alueen käyttö on rajoitettava tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta eikä merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa. Luonnonolosuhteilla tarkoitetaan alueen pohja- ja pintavesioloja, lämpö- ja kosteusoloja sekä kasvien kasvupaikkatekijöitä.

Tämän päätöksen liitteessä 1 tarkoitetulla malminetsintäalueella ja 30 metrin etäisyydellä sen rajasta toiminnan kannalta välttämättömään liikkumiseen ei tarvita erillistä maastoliikennelupaa. Tutkimustyön kannalta välttämättömiin kairaustoimenpiteisiin saa käyttää alueen vettä, mutta jos kairauksessa käytettävän veden määrä ylittää 100 kuutiometriä vuorokaudessa, on toimittava siten kuin vesilain 2 luvun 15 §:ssä todetaan. Tutkimustöitä tehtäessä on otettava aina huomioon ympäristönsuojelulain 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto. Malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa eikä merkittävää maisemallista haittaa.

Malminetsintäluvan haltijan on kairauksen päätyttyä tulpattava kairareivät teräksisen maakairausputken paikalleen jäädessä mansettitulpalla pohjaveden maapinnalle nousun estämiseksi. Kairaputket on katkaistava noin 0,10–0,20 metrin pituuteen läheltä maanpintaa, kairaputken päät on peitettävä metallisella suojahatulla ja merkittävä selvästi huomiovärillisin puupaaluin, joissa on kairauspaikan tunnistet ja heijastin. Kairakohteiden jätehuolto sekä siistiminen on tehtävä välittömästi töiden loputtua kohteella.

Malminetsintäluvan haltijan tulee esittää hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen Tukesille. Lisäksi tutkimussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi toimivaltaiselle Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle, Pohjois-Savon ELY-keskukselle, Metsähallitukselle ja Pohjois-Karjalan alueelliselle vastuumuseolle. Lähtökohtaisesti luvanhaltijalla ei ole kaivoslaissa asetettua yleistä inventointivelvollisuutta kasvillisuus- tai luontokartoituksille varovaisuusperiaate huomioiden, eikä sellaista edellytetä muiltakaan samankaltaisia vaikutuksia aiheuttavilta maankäyttömuodoilta suojelualueiden ulkopuolella.

Siirtyminen lupa-alueelle ja lupa-alueella liikkuminen on sulanmaan aikana pyrittävä suunnittelemaan niin, että luontaisia aukkopaiikkoja ja olemassa olevia uria käytetään mahdollisimman paljon hyväksi. Kosteikkoalueilla liikkumista tulee ensisijaisesti välttää sulanmaan aikana. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Koneellinen tutkimus- ja näytteenotto alueilla, joilla on olemassa vaarana, että tutkimukset tai liikkuminen aiheuttaa maaperään vahinkoja (suot) tulee suorittaa aina ajankohtana, jolloin maaperä on jäänyt. Lisäksi tulee huomioida Metsähallituksen lausunnossa esitetyt seikat Metsähallituksen metsätieverkostoon liittyen. Tutkimusmontut ja kuopat tulee merkitä huomiokepein sekä luiskata loivareunaisiksi päistään niiden ollessa auki ja sisältävän putoamisvaaran. Tutkimusten päätyttyä tutkimusmontut, -kuopat ja -ojat on täytettävä ja maisemoitava.

--

11. Määräys vahinkojen ja haittojen korvaamisesta malminetsintäalueella

Malminetsintäluvan haltijan on korvattava malminetsintäalueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

--

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Päätös on kumottava ja malminetsintälupahakemus hylättävä. Kaikki malminetsintään ja kaivostoimintaan liittyvät toimet on kohdistettava pois kiinteistöltä 146-402-4-40, koska Lietoja ja sen rantaelin ympäristöt kärsivät jo nyt kaivoksen haitoista ja muun muassa sulfaattikuormituksista. Endomines Oy:n on selvitettävä, miten osana Koitajoen ennallistamistoimia yhtiö aikoo osallistua elinympäristöjen suojeluun ja ennallistamiseen aiheuttamansa haitan vuoksi.

Valittaja ei ole saanut aiempia lupia tiedokseen, eikä maanomistajalta ole kysytty lupaa tai mielipidettä malmivaraukseen tai muuhun. Malminetsinnästä ei ole tiedotettu maanomistajaa millään tavalla. Kiinteistö 146-402-4-40 ja sitä

9. Määräykset yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista

Malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Vaikka tässä malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät eivät vaikuta laajasti ympäristöön, malminetsintäluvan haltijan on oltava kuitenkin riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

Tässä malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät on kirjattu lupamääräykseen 1. Sallituilla malminetsintämenetelmillä ei vaikeuteta oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista, ei aiheuteta olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle eikä merkittävää maisemallista haittaa. Sallituilla tutkimustoimilla ei myöskään aiheuteta merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta, kun tutkimukset suoritetaan päätöksessä sallituilla menetelmillä sallittuina ajankohtina.

Tällä malminetsintäluvalla ei ole tarkoituksena tehdä koelouhintaa taikka laajuudeltaan tai vaikutuksiltaan sitä vastaavia toimenpiteitä, eikä toimintaa myöskään ole suunniteltu asemakaava-alueelle. Sallittujen, kohteella hetkellisesti suoritettavien tutkimustoimien ei voida myöskään katsoa häiritsevän merkittävästi Suomen pesimälintuja, jotka ovat suurelta osin luonnonsuojelulailla rauhoitettuja. Suomessa seurataan lajien uhanalaisuutta, ja lajien uhanalaisuustilanteen voi tarkistaa Punaisen kirjan verkkopalvelussa (YM & SYKE, 2019). Kirjassa on mainittu myös aina uhanalaisuuteen johtaneet syyt ja uhkatekijät tulevaisuudessa. Tässä luvassa sallittuja malminetsintämenetelmiä ei mainita kirjassa syiksi tai tulevaisuuden uhkatekijöiksi.

Luvansaajan on huolehdittava tutkimustoiminnassaan, ettei eri tutkimusvaiheissa päädy kiintoainesta pintavesiin. Tutkimuskairauksissa merkittävästi kertyvä kairaussoija ja kivimurska tulee kerätä pois maastosta.

Alueella saattaa olla lähteitä sekä puron- ja noronvarsimetsiä. Tämä tulee huomioida siten, ettei tutkimustoiminnalla ole heikentäviä vaikutuksia kyseessä oleviin luontokohteisiin ja lajien elinympäristöihin. Luonnontilaisten tai luonnontilaisten kaltaisten lähteiden luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Pienvedet, lähteet ja norot on huomioitava tutkimustoiminnassa riittäväällä suojavyöhykkeellä. Vaikka metsälakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen metsätalousmaaksi luettavilla alueilla, tutkimuksia suunniteltaessa myös edellä mainitut kohteet tulee huomioida suoritettaessa tutkimustoimia.

ympäröivät alueet ovat osa laajaa ja kokonaisvaltaista elinympäristöjen ja Koitajoen valuma-alueen ennallistamishanketta, joka kestää vuosia. Kiinteistö sisältää luonnonarvoja. Kiinteistöllä toteutettu metsien ja lintujen inventointi osoittaa, että palstan läntiset osat, jotka ovat toipuvia luonnon nuoria metsiä, ovat kokonaisuuden ja ekologisen käytävän kannalta merkittäviä. Malminetsintä estää ja häiritsee ennallistamista ja vaarantaa kohteen tulevaisuuden ennallistuksessa. Kiinteistön ja sen halki virtaavan Lietojan voidaan katsoa kärsivän jo nyt kaivostoiminnan vesiensuojeluhaitasta. Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on kohdistanut kalatalousvelvoiterahoja Lietojalle. Malminetsinnän salliminen, mikä ennakoii malminnostoa ja kaivosalueen laajentamista, ollaan kohdistamassa samaan suuntaan kuin ennallistamis- ja kalatalousvelvoite ja ennallistamistukia. Näin ei voida menetellä, koska jo etsintävaiheen haitta vaikuttaa negatiivisesti velvoiterahojen käytön hyötyyn samassa vesistössä.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Tukes on antanut lausunnon, jossa on todettu muun ohella, että valittajaa ei ole aikaisemmissa lupa-alueen käsittelyvaiheissa huomioitu, koska valittajan kiinteistö on muodostettu malminetsintälupa-alueelle ylettyviltä osilta edellisen lupapäätöksen jälkeen. Kyseinen kiinteistö omistajineen ei ole ollut asianosainen aiemmin.

Endomines Oy on antanut selityksen.

Valittajalle on varattu tilaisuus vastaselityksen antamiseen.

Hallinto-oikeus on pyytänyt Tukesilta asiakirjaselvitystä. Pyydetystä selvityksestä on ilmoitettu valittajalle ja Endomines Oy:lle.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus jättää tutkimatta aiempiin lupamenettelyihin ja aiemmin myönnettyihin lupiin kohdistuvat vaatimukset ja vaatimuksen, joka kohdistuu olemassa olevasta kaivostoiminnasta aiheutuneiden haittojen ennallistamiseen.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Tutkimatta jättäminen

Hallinto-oikeus toteaa, että asiassa on kyse Turvallisuus- ja kemikaaliviraston 7.6.2024 antaman päätöksen lainmukaisuuden arvioimisesta. Hallinto-oikeudella ei ole tämän valituksen käsittelyn yhteydessä toimivaltaa ottaa kantaa aiemmin myönnettyihin lupiin tai olemassa olevaan kaivostoimintaan liittyviin vaatimuksiin.

Pääasia

Sovellettavat säännökset

Hallinto-oikeus toteaa, että kaivoslakia (621/2011) on muutettu kaivoslain muuttamisesta annetulla lailla (505/2023), joka on tullut voimaan 1.6.2023. Siirtymäsäännöksen mukaan kaivosviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Malminetsintäluvan jatkoaikahakemus on tullut Tukesissa vireille 25.10.2021. Näin ollen asiassa sovelletaan kaivoslakia sellaisena kuin se on ollut ennen lain 505/2023 voimaantuloa.

Kaivoslain 11 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malmietsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
- 5) merkittävää maisemallista haittaa.

Kaivoslain 13 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvan haltijan on laadittava 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, johon on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, maa- ja kiviainesjätteistä, jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tehtävistä toimista, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. ---

Kaivoslain 45 §:n mukaan malminetsintälupa myönnetään, jos hakija osoittaa, että tässä laissa säädetty edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä. Lupa voidaan kuitenkin tässä laissa säädetystä esteestä huolimatta myöntää, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa.

Kaivoslain 61 §:n 1 momentin mukaan malminetsintäluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kolme vuotta kerrallaan siten, että lupa on voimassa yhteensä enintään 15 vuotta. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) malminetsintä on ollut tehokasta ja järjestelmällistä;

- 2) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimusta;
- 3) luvanhaltija on noudattanut tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia samoin kuin lupamääräyksiä;
- 4) voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Hakemus

Malminetsinnän jatkamista koskevan hakemuksen mukaan alueelta otaksutaan löytyvän kultaa. Arvio perustuu alueelta saatuun kairaus- ja moreeniaineistoon. Suunnitelmana on moreeninäytteenottoon liittyvä tarkentava näytteenotto ja mahdollisesti tarkistuskairaukset sekä tutkimusojat. Tarkentava näytteenotto tapahtuu 2022–2024 kesäaikaan ja kairaukset ovat mahdollisia myös talvella. Alustavien suunnitelmien mukaan välineet voivat koostua kaivinkoneesta, kairakoneesta ja henkilöautosta.

Kairakone vahingoittaa jonkin verran aluskasvillisuutta ja maapeitettä työskennellessään maastossa. Myös puustolle saattaa aiheutua vaurioita. Koneen jäljet katoavat luonnosta parissa vuodessa kasvillisuuden palaututtua kairakoneen kulku-urille ja työpisteille. Siirtoreitit kairauspisteiden välillä suunnitellaan siten, että maastolle ja kasvillisuudelle aiheutuvat vaikutukset jäävät mahdollisimman pieniksi. Kairauskoneissa edellytetään käytettävän biohajoavia hydraulioöljyjä. Mahdollisiin letkurikkoihin varaudutaan ottamalla työmaalle mukaan imeytysturvetta. Kairakone tai kaivinkone voivat vahingoittaa jonkin verran maapeitettä työskennellessään maastossa. Kairauksesta jää reiät kallioon, mutta kairaputket tulpataan ja katkaistaan. Tutkimuksilla ei ole vaikutuksia vesistöihin ja pohjaveteen. Kairakonetyöskentelystä saattaa aiheutua meluhaittaa tutkimuskohteen välittömässä läheisyydessä. Kairausurakoitsijoiksi valitaan ainoastaan kokeneita urakoitsijoita, jotka on todettu päteviksi aikaisemmissa kairausurakoissa ja jotka osaavat työskennellä ympäristövahinkoja ennaltaehkäisten. Kaivinkonekuopat peitetään, kaikki kalusto sekä roskat viedään pois työskentelyalueelta ja alue palautetaan mahdollisimman lähelle alkuperäistä luonnontilaa. Hakija ei aio rakentaa malminetsintäalueelle väliaikaisia rakennelmia.

Työmaalla on kiinnitettävä huomiota tutkimuspaikkojen siistimiseen työn jälkeen. Alue saatetaan yleisen turvallisuuden vaatimaan tilaan. Kaikki kalusto ja roskat viedään pois työskentelyalueelta ja alue palautetaan mahdollisimman lähelle alkuperäistä luonnontilaa.

Endomines Oy on kairannut vuonna 2016 kaksi reikää Nenäsuon lupa-alueelle. Näytteet on analysoitu CRS:n laboratoriossa, mutta tulokset eivät ole kohonneet taustapitoisuuksia korkeammalle. Vuonna 2019 alueelle on tehty neljä moreenilinjaa, joista ei ole löytynyt kohonneita kultapitoisuuksia. Alueesta on tehty myös uusi geologinen karttatulkinta. Jatkotutkimus alueella on tarpeellista, koska alueen kultapotentiaali on vielä heikosti tunnettu ja alue sijaitsee geologisesti mielenkiintoisella alueella. Alue kuuluu Ilomantsin

arkeeseen vihreäkivivyöhykkeen kultakriittiseen Hatun liuskejaksoon, josta tunnetaan useita kultaesiintymiä. Nyt kyseessä oleva malminetsintäalue sijaitsee Pampalon kultakaivoksesta 1800 metriä kaakkoon.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

ELY-keskuksen antaman lausunnon mukaan hakemusalueella ei sijaitse Natura 2000 -alueita, luonnonsuojelualueita, luonnonsuojeluohjelma-alueita, pohjavesialueita, metsälain tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, tiedossa olevia luonnonsuojelulain tarkoittamia suojeltuja luontotyypejä eikä valtakunnallisesti merkittäviä tai muutoin arvokkaita maisema-alueita. ELY-keskuksen tiedossa ei myöskään ole uhanalaisten tai suojeltujen eliölajien esiintymiä hakemusalueelta. Metsähallituksen antaman lausunnon mukaan hakemusalueen lajistoa ei ole kattavasti inventoitu, eikä alueelta tunneta metsälain 10 §:n mukaisia kohteita. Hakemusalueella voi olla kartoittamattomia arvokkaita luontokohteita, kuten puron-, noronvarsimetsiä ja lähteitä.

Hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalaisella päätöksellä on sallittu geofysikaaliset ja geokemialliset tutkimusmenetelmät tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät, koneellisesti tehtävä maaperä- ja kallioperänäytteenotto, kuten kairaus sekä tutkimuskaivannot ja -ojat. Kaivoslain esitöiden (HE 273/2009 vp) 11 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan malminetsintä voitaisiin pääsääntöisesti suunnitella ja toteuttaa siten, etteivät pykälän 2 momentissa säädetty kiellot muodostu ongelmaksi. Kieltoja on erityisesti arvioitava tilanteissa, joissa luvan nojalla on tarkoitus tehdä suurehkoja tutkimuskaivantoja tai -ojia, koelouhintaa taikka vaikutuksiltaan tai laajuudeltaan niitä vastaavia toimenpiteitä. Malminetsintäluvassa annettavilla määräyksillä on tarvittaessa mahdollisuus asettaa rajoituksia, joita 2 momentissa säädettyjen kieltojen noudattaminen edellyttää. Hallinto-oikeus arvioi, että alueen luonnonolosuhteet, asetetut lupamääräykset ja myönnetyn luvan mukaiset sallitut toimenpiteet huomioon ottaen malminetsinnän jatkamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu kaivoslain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa tai harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista.

Malminetsintäluvalla on kaivoslain 13 §:n 1 momentin mukaisesti velvollisuus ehkäistä maa- ja kiviainesjätteen syntyä, vähentää jätteen haitallisuutta sekä huolehtia jätteen hyödyntämisestä tai käsittelystä. Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan KHO 2024:97 katsonut, että syväkairauksessa maanpinnalle nouseva hienojakoinen kiviaines eli kairaussoija on kaivoslain 13 §:ssä tarkoitettua kaivannaisjätettä, mikä edellyttää saman pykälän 2 momentissa säädetyn kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman laatimista ja liittämistä malminetsintä lupaa koskevaan hakemukseen. Erillisen suunnitelman sijaan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa edellytetyt tiedot voidaan esittää myös muulla asianmukaisella tavalla hakemusiakirjassa.

Hakemuksessa on kaivannaisjätteen huoltosuunnitelman osalta todettu, että kaivinkonekuopat peitetään ja kaikki kalusto sekä roskat viedään pois työskentelyalueelta ja alue palautetaan mahdollisimman lähelle alkuperäistä luonnontilaa. Hallinto-oikeus toteaa, että hakemus ei ole sisältänyt kaikkia kaivoslain 13 §:ssä ja kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:ssä tarkoitettuja tietoja. Valituksenalaisen päätöksen määräyksen 4 mukaan kaivannaisjätettä ei synny. Kun otetaan huomioon edellä mainittu korkeimman hallinto-oikeuden päätös, hallinto-oikeus arvioi, että Tukes on menetellyt virheellisesti katsoessaan, ettei kaivannaisjätettä synny. Kun kuitenkin otetaan huomioon, ettei alueella saadun selvityksen mukaan ole luonnonsuojelulaissa tarkoitettuja erityisesti suojeltavia kohteita eikä alue sijaitse pohjavesialueella ja että lupamääräysten mukaan tutkimuskairauksissa merkittävästi kertyvä kairaussoija ja kivimurska tulee kerätä pois maastosta, hallinto-oikeus arvioi, ettei valituksenalaista päätöstä ole syytä kumota eikä asiaa palauttaa Tukesille uudelleen käsiteltäväksi.

Kun otetaan huomioon alueen luonnon- ja muista olosuhteista saatu selvitys sekä sallittujen malminetsintätutkimusten laatu ja annetut lupamääräykset, hallinto-oikeus arvioi, ettei malminetsintäluvan voimassaolon jatkaminen aiheuta kaivoslain 61 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla tavalla kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Hallinto-oikeus toteaa lisäksi, että kaivoslain esitöissä on todettu, että malminetsintälupa antaa etuoikeuden kaivoslupa, mutta kaivosluvan myöntämisen edellytykset ja esteet harkitaan erikseen. Sen vuoksi malminetsintälupaa koskevassa harkinnassa ei arvioida mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia (HE 273/2009 vp). Hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalaisella päätöksellä on jatkettu malminetsintäluvan voimassaoloa. Mainitun luvan myöntämisen edellytyksiä arvioidaan kaivoslaissa kyseiselle luvalla säädettyjen esteiden ja edellytysten perusteella. Asiassa ei siten tule arvioitavaksi mahdollisen kaivostoiminnan vaikutukset.

Valituksenalaista päätöstä ei ole syytä kumota.

Muut sovelletut oikeusohjeet

Kaivoslaki 9 § 1 mom., 15 § 1 ja 4 mom., 34 § 5 mom., 103 § 1 mom. ja 107 § 1 mom. (621/2011)

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL valituslupa, julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Riikka Tiainen, Terhi Vanala ja Antti Sutinen.

Esittelevä jäsen

Antti Sutinen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Osuuskunta Lumimuutos / Tero Mustonen, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	270 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Jäljennös	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, sähköpostitse antopäivänä Endomines Oy, sähköpostitse antopäivänä Ilomantsin kunnanhallitus, sähköpostitse antopäivänä Ilomantsin kunnanhallituksen on kaivoslain 166 §:n 2 momentin perusteella julkaistava tieto päätöksestä siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään.

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä siitä, kun julkinen kuulutus on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla, sitä päivää lukuunottamatta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus, PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa, lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita, yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa, mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa eikä asioissa, joiden käsittely on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa maksu kuitenkin peritään riippumatta lopputuloksesta. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain (257/2002) nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015).